

TIS KRIMMENEEL (16): Willem van Schijndel krijgt gratie

Peter van den Elsen

Op 5 december 1709 wordt een zekere Hendrick Aerds begraven. Uit de notitie die pastoor Gautius maakte in het begraafboek kunnen we afleiden dat Hendrick tengevolge van een slag met een steen om het leven kwam.¹

Een half jaar later lezen we in de schepenprotocollen dat een zekere Willem van Schindell (of van Schijndel) gratie krijgt vanwege de moord op Hendrick Aerds.² Volgens Willy Ivits is de genoemde Willem van Schindell dezelfde als Willem Martens Hellinx die bij zijn huwelijk uit Schijndel afkomstig blijkt te zijn.³

Willem van Schijndel had zich met alle ootmoedigheid tot landcommandeur Damiaan Hugo von Schönborn gewend met het verzoek van hem genade en gratie te krijgen vanwege de moord op Hendrick Aerds. Willem schreef dat het hem ten diepste speet, zonder dat hij daarmee ook maar iets wilde afdwingen.

De landcommandeur was hem gunstig gezind, want op 6 juni 1710 ondertekende hij het gratieverzoek in Hamburg. Landcommandeur Von Schönborn bepaalde wel dat Willem honderd gulden Hollands geld moest betalen en alle kosten die er tijdens het proces waren gemaakt. Het was in die tijd gebruikelijk dat wanneer iemand een doodslag had begaan, hij de familie smartegeld betaalde en de kosten van de begrafenis vergoedde. De processtukken zijn jammergenoeg verloren gegaan, maar uit de gratieverlening kan worden opgemaakt dat de doodslag kennelijk niet op moedwillige gronden was gepleegd.

In de brief van Von Schönborn staat verder te lezen dat: 'Willem van Schijndel ex gratia rustelijk, vreedelijk, volcomentlijk ende eeuwiglijk

sal kunnen onse remissie gebruycken ende genieten, sonder dat iemandt hem voor het boven gemelt feyt van manslagh het weinighste verwijt, reproche offte moeylijckheyt sal meugen aendoen.'

NOTEN:

- 1 Begraafboek Gemert 05-12-1709. In het begraafboek staat de aantekening Deelse Boom. In de rotlijsten van Gemert wordt onder het rot 'den Deelschen Boom' in december 1709 een Aerdt Hendricx vermeld. Hij moest aanvankelijk voor vijf personen hoofdgeld betalen. Het cijfer vijf is doorgehaald en vervangen door een vier. Het gaat hier waarschijnlijk om Arnoldi Hendrix die gehuwd was met Elisabeth Peters van Dinther. Zij laten op 3 april 1688 een zoon Henricus dopen in de Gemertse kerk.
- 2 RANB, Gemert Oud-rechterlijk R126 d.d. akte na 01-07-1710. In de schepen-protocollen is een kopie van een brief opgenomen van Damiaan Hugo von Schönborn, die op 6 juni 1710 in Hamburg de gratieverlening ondertekende.
- 3 (Deze gegevens zijn afkomstig van Willy Ivits) Wilhelmi Martens Hellinx ex Schijndel trouwde in Gemert 05-10-1688 met Maria Janssen Gerits van den Elsen. Kinderen gedoopt te Gemert: 1. Maria * 12-10-1689; 2. Maria * 08-11-1691; 3. Johanna * 27-08-1695; 4 Gertrudis * 08-08-1700; 5. Martinus * 11-02-1704; 6. Joannes Wilhelmus * 04-10-1707; 7. Theodorus * 06-10-1710 die als enige wordt gedoopt als zoon van Wilhelmi van Schijndel; 8. Joanna Maria * 08-06-1715 en 9. Wilhelma * 09-07-1717. Willem Martens Hellinx van Schijndel wordt op 9 januari 1719 begraven met de aantekening Veerheyde.